

BISERICA și ȘCOLA.

Foiă bisericească, școlastică, literară și economică.

Iese odată în săptămână: DUMINECA.

PREȚUL ABONAMENTULUI.

Pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 5 fl.—cr., pe 1/2 an 2 fl. 50 cr.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 14 fr., pe jumătate an 7 franci.

PREȚUL INSERTIUNILOR:

Pentru publicațiunile de trei ori ce conțin
cam 150 cuvinte 3 fl.; până la 200 cuvinte 4 fl.;
și mai sus 5 fl. v. a.

Correspondențele se se adreseze Redacției

„BISERICA și ȘCOLA.“

Er banii de prenumerațiune la
TIPOGRAFIA DIECESANĂ în ARAD.

Cuvântare

la Dumineca lăsatului de brânză.

„Nu vă adunați vouă comoră pe pământ, unde molile și rugina o strică, și unde furii o sapă, și o fură: ci vă adunați vouă comoră în ceriu, unde nici molile, nici rugina nu o strică, și de unde furii nu o sapă, nici o fură.“
Mat. V. 19, 20.

Fiul lui Dumnezeu cel mai mare pond l'a pus pe aceea, ca noi omenii în călătoria noastră pământescă, să nu ne adunăm vistierii pământești, ci cerești. Ca și un părinte bun, îngrijitor și iubitor de omeni, care ne dorește fericirea, cu totă asprimea ne și dice: „Nu vă adunați vouă comoră pe pământ“ ca și cum ni-ar dice: pentru-că cel ce se închină numai comorei, să face vrăjmaș sieși și declină, adecă respinge dela sine binele: pacea și fericirea ceade dincolo de mormânt.

Creștini! Asupra acesteia, hotărește viața noastră pământescă, că adecă în ce măsură ni-am închinat, am alergat și am înselat sau după vistierile pământești, sau după cele cerești. Sau cu alte cuvinte, că în ce măsură ni-am umplut aici pre pământ de Duchul lui Dumnezeu, și ca niște fii adevărați ai lui Dumnezeu, ni-am ocrotit și întărit întru aceea, ca se cunoștem și se împlinim voia Tatălui celui ceresc și tot-odată ni-am îngrijit și de aceea, ce urmăză după mörte și rămâne în veci. Sau din contră, că în ce măsură ni-am umplut inimile aici în lume de Duchul lumii, silindu-ne înainte de toate a trăi în îmbuibări, desmerdări, indestuliri, plăceri și feliurite fericiri trecătoare și neingrijindu-ne de aceea, că ore împlinim noi voia lui Dumnezeu și necugetând la amerințarea Apostolului, că în sfârșit ne vom osândi.

Astăzi voiu vorbi dară despre *duchul lumii*, arătându-vă, că e mare păcat a ne închina la acela, în loc ca să ne închinăm la Duchul lui Dumnezeu. — Ascultați numai cu Duchul lui Dumnezeu!

* * *
Viața omului stă din luptă neintreruptă și precum e compus omul din trup și din suflet, așa este și lupta lui, trupescă și sufletescă. Durere, căci mulți nu luptă, lupta în contra trupului; pentru-că duchul lumii îi abține și le pune pedeci preste pedeci, nedorind nici mai mult, nici mai puțin, decât să-i abată dela câștigarea vistierii cerești.

De acest duch lumesc să țin acei omeni, cari mai nainte de toate își frământă gândurile de a fi părtași aici în lume, de bucurii, de averi, de plăceri și onoruri. De aci se și esplică de sine aceea presupunere scrintită a veacului, că valoarea omului, nu se prețuește după calitățile (insușirile) lui sufletești, ci după mulțimea banilor, adecă a comorilor pământești, care le posedă. De aci vedem nu odată și aceea nedreptate mare, că săracul care poate că e înzestrat în suflet cu mai multe virtuți, decât bogatul, e nebagat în seamă, e desprețuit și huiduit și scos din toate păturile omenesti. Și pentru ce? Nu pot se răspund cu alta, de cât: döră pentru-că are suflet curat în oșe și pentru-că n'are decât două brațe, cu cari asudând în zăduful ții, înmulțește comora bogatului.

De duchul lumii se țin acei omeni, ai nenocitului veac de astăzi, cari stăpâniți de duchul necurat cel scuturător, nu mai dau nimic pre legea lui Dumnezeu, pre religie, pre credința creștinescă, ci o țin de o afacere secundară, ba nici nu mai gândesc la ea: ci cred și dic cu un cinism vrednic de ei: „crede ce voești, lucru de căpetenie sunt cele de jos, și nu cele de sus. Mâncaarea, bătura, petrecerea, bogăția, îmbuibarea, desfrânarea, indestulirea, aurul, argintul, frumsețe, tinerețe și altele ca acestea sunt fericitoare, bune și plăcute omului; cele-lalte: ceriul, raiul, nemurirea, județul, viața de veci — sunt numai invențiuni popești.

Să mai țin de duchul lumii și acei nefericiți, cari sub firma de credincioși ai unei sfinte soborni-

cești și apostolicești Biserici, pre față mărturisese așezămintele ei, însă în faptă așa trăesc, ca și cum nu li-ar crede: ci ar crede apostatilor, adecă celor abătuți dela drépta credință, sau cu alte cuvinte, celor ce trăesc numai pentru burtă și sânt recruțați în castre străine.

Dacă am vedé Iub. Asc! tóte proclețiile celor stăpâniți de duchul lumii, pre care le comit și pe față și în ascuns și dacă am cunóște mărimea păcatelor întru care se află ei cutropiți neincetat, — neîndoit că ni-ar cuprinde milă și rușine de ei și de faptele lor murdare!

Din ce constă dară duchul lumii? Din ființa de nimica plămădită din căderea protopărinților nostri, pre care aprețuindu-le și judecându-le după corpurile lor, cu tot dreptul le putem aseména cu gadini și vermi stricăcioși! Din ființe, cari înaintea scaunului de judecată a lui Dumneșeu, vor fi oséndite pentru totdeauna, în întunerecul cel mai din lăuntru! Lor le sună: sentința înflorătoare a dreptului judecător: „Duceți-vé dela mine blăstămaților în focul cel vecinic, care e gătit diavolului și ângerilor lui.“ Math. XXV. 41.

Iub. Asc! Dacă acuma gândesc la urmările gróznice, ce le trage după ei ómenii cari stau în slujba duchului réu, așa îmi vine a crede, că ademenirile Duhului réu și-ar perde puterea de-a ne despărți de cătră Duchul lui Dumneșeu și totuși nu pot cuprinde cu mintea, cum se póte întempla, că mulți dintre ómeni știind și auđind de aceste nu sě angagéză în slujba lui Dumneșeu; ci în slujba acestei lumi deșerte, păcătóse, egoistă, ademenitoare, și trecătoare, espunându-se la cea mai mare primejdie, — la osénda vecinică?!

Pentru creștinul adevérat, e lege fundamentală porunca acésta: „a dunați voué comórá în ceriu.“ În aseménare cu acest mandat dumneșesc am cetit odată despre un comandant de óste, că a dat o poruncă grea de împlinit unui supus al sěu. Dară acela cu încredere în stăpân a împlinit porunca, deși la aparință a fost imposibilă. Éta Iub. așa lucréză Dumneșeu și cu noi, când prin s. Evanghelie de adi ne dá poruncă sě ne căștigăm comórá în ceriu. Drept, că este grea poruncă; dar în același moment când ni-o impune, ni stă și întru ajutor de ne resfiră pedecile întru împlinirea ei numai noi sě fim pētrunși totdeauna și întru tóte împrejurările vieții, de Duchul lui Dumneșeu. Incă prin Moise a dat Dumneșeu porunca acésta: „De Iehova Dumneșeu tēu sě te temi, și lui sě-i slugești.“¹⁾ — Lucru firesc dar, că e mare păcat a ne închina la Duchul lumii, în loc ca sě ne închinăm la Duchul lui Dumneșeu.

Dară fără luptă, nu se învinge bătaia; astfel nu putem dobēndi nici duchul réu fără luptă, ca și asupra noastră sě se póttă pronunția cuvintele s. Ap.

1) V. Moise, VI. 13.

Pavel: „Mărire și cinste și pace tot celui ce face binele“²⁾ nu altcum și a profetului Isaia: „Bucurie vecinică va fi pe capullor, veselie și bucurie vor dobēndi, întristarea și suspinul va fugi.“³⁾

Nu va fi cu îndoelă, ci adevérată, nici trecătoare ci vecinică, nici omenescă, ci dumneșescă resplată ce o vor dobēndi toți aceia, cari aici pe pământ nu a trăit pentru trup, ci pentru suflet; adecă nu s'au închinat duchului lumesc, ci Duhului dumnezeesc.

De cătră cel ce ascultă de duchul lumii, se desparte Dumneșeu; ér de cătră cel ce ascultă de Duchul lui Dumneșeu se desparte, duchul lumii, adecă Duhul cel réu.

Creștine! ce se alegi? Cui se te închini dară? La Duchul lumii? Ba! Rspunde-i, când te ispitește: „Fugi, fugi, depărtéază-te diavole necurate și spurcate vōđut pentru obrăznicie, nevōđut pentru fățărie.“⁴⁾ Ci eu mai bine urmăresc Duchul lui D-șeu, care în sine e sfințenie de Taină. „Și voi se fiți mie sfinți, că eu Iehova sânt sfânt.“⁵⁾

Adăți aminte totdeauna de ceea ce đice s. evanghelie de astăzi, ca se nu-ți căștigi comórá pre pământ, ci în ceriu, și punându-ți întrebarea: că óre pentru vistierile pământești, se perđi cele cerești?! Rspundeți: — ferescă-mé Dumneșeu! Amin.

Iosif-Ioan Ardelean.

Spiritul anticreștinesc

(Continuare)

După proclamarea republicii ca formă de guvern pentru Franța, și după ce regele Ludovic XVI a fost guilotinat, conventul național francez voinđ a scerge ori ce urmă de ordine bisericescă și de stat de mai nainte în 10 Noemvre 1793 a proclamat de đeitare rațiunea omenescă, și pre cimiterii s'a pus înscripțiunea, că „mórtea este un somn vecinic“; ér cei ce credeau în Dumneșeu, erau amenințați cu pedépsă de mórte. În legătură cu acestea s'a scos din întrebuintare calendariul creștin, și s'a întrodus un nou calendariu, după carele anul se începea cu 22 Septemvre (ecuinoctiul de tómnă), și în loc de sēptămâni, đilele anului se împărțiră în réstimpuri de câte đece đile (decade).

Aceste dispuseșțiuni anticreștine produséră cea mai mare destrăbălare în popor și o adevérată anarhie și spre a-se face capét acestei stări în 8 Iunie 1794 Con-

2) Epist. Ran. II, 10.

3) C. 51. 11.

4) B. M. v.

5) III. Moise XX. 26.

ventul național francez la propunerea lui Robespierre decretă prin lege, că există Dumnezeu, și că sufletul este nemuritorul. Pentru premărirea acestei ființe supreme s'a introdus un cult național, cu o sărbătoare în fiecare an, 6r șeful statului Robespierre s'a declarat de preotul suprem al acestui cult. După m6rtea lui Robespierre, int6mplat6 la 28 Iulie 1794, lu6nd fr6nele guvernului o partid6 republican6 moderat6 in frunte cu un Directoriu, — cultul religiunii creștine s'a conces de nou; 6r sub consulatul lui Napoleon Bonaparte biserica romano-catolic6 s'a decretat de nou de biseric6 a statului francez.

Ideile anticreștine propagate in timpul revoluțiunii franceze s'au continuat apoi și in secolul nostru, și au produs curentele greșite ee ast6di, și anume: materialismul, ateismul, socialismul, comunismul și altele. T6te aceste greșite curente s'au propagat sub masca științei, dar cu o v6dit6 dușm6ni6 in contra doctrinii pozitive a evangheliei și bisericii creștine in genere.

Pre c6nd se potoli revoluțiunea cea mare francez6, pre atunci ap6ru in Germania sistema de filosofie a lui Kant (1804). D6nsul dechiar6, c6 cu rațiunea pur6 nu p6te omul s6-și c6scige cunoștința din religiune. dar rațiunea practic6 (conștiința) il si-leșce s6 recun6sc6 existința unei ființe supreme, existința lui Dumnezeu. El recun6ște, și constat6, c6 pentru vieța moral6 religiunea este o necesitate. In-v6t6turile M6ntuitorului Christos, 6ice Kant, s6nt at6t de sublime, inc6t trebuie s6 admit6 c6 Christos a avut o misiune dumnezeiasc6. Religiunea creștin6 este o școl6 pentru cultura moral6 a neamului omnesc. Astfeliu Kant este ceea ce 6ice despre sine Iakabi, un școlariu al lui: „cu mintea p6g6n 6r cu inima creștin.“

(Va urma.)

Predic6

la Dumineca I. a marelui post (a ortodoxiei).

Iubiților mei! Dumineca ce o s6rb6m ast6di, cea dint6iu a postului, se numeșce dumineca ortodoxiei sau a pravoslaviei. Și știți de ce? 6c6! v6 voi spune.

Credința creștin6 chiar din inceput avea dușmani cari c6utau s6 o nimic6sc6. Intre dușmanii aceștia erau mai primejdioși aceia, cari s'au sculat chiar din mijlocul creștinilor, cari, deși purtau numele lui Christos, nu voiau s6 cred6 in inv6t6tura lui așacum o cerea biserica, ci i-se impotriveau ei, pun6ndu-i multe și felurite piedici și schimb6ndu-o dup6 placul lor. Mare este num6rul astorfel de dușmani

ai inv6t6turii lui Christos, chiar pentru de a spune numai c6t numele lor trebuie mult timp. De aceea trec6nd cu vederea pre alții, voi vorbi numai de aceia, de cari amintesc biserica in dumineca de ast6di, adec6 de iconomnachi sau lupt6tori impotriva s. ic6ne, a c6ror istorie cu puține cuvinte e urm6toarea:

Zace in firea omului, c6 el ceea ce simțeșce in l6untru s6 o arete prin 6re cari semne și in afar6, și de aici vine c6 el despre tot ce crede și simțeșce doarece s6 aib6 o inf6țișare v6dut6, fie chiar numai pe ic6n6. Pentru aceea și creștinul cu t6te c6 scie bine, c6 D-6eu și 6ngerii sunt duchuri curate, f6r6 trup, totuși ii inf6țișez6 in chip omenesc cinstind ic6nele lor, nu ca si c6nd s'ar ruga la in-sași ic6na, ci pentru aceea, c6 ic6na inf6țișez6 pre D-6eu sau pe 6nger sau pre 6re-care s6nt, la care iși indrept6 el rug6ciunile sale: inchin6ndu-se ic6nei, el s6 inchin6 intru ea persoanei, ce o inf6țișez6.

Obiceiul de a cinsti ic6nele a proeșit deci din in-sași vieța l6untric6 a creștinilor și se afl6 in biserica din timpurile str6vechi. S. biserica, maica cea ingrijit6re a fiilor s6i, v6d6nd, c6 obiceiul acesta nu primejduesc credința adev6rat6, și ca printrinsul se sporeșce virtutea și evlavia, nu i-a pus nici o piedic6, dimpotriv6 au c6utat s6-l l6t6sc6 pretudindenea. Cu t6te acestea obiceiul cinstirii ic6nelor n'a r6mas f6r6 atacuri cumplite. La inceputul veacului VIII. se r6dic6 adec6 la r6sarit din partea imp6rașilor bizantini (grecesci) o lupt6 cr6ncen6 impotriva ic6nelor. Din t6te bisericile, ba chiar și din casele creștine se scoteau — la porunca imp6rașilor — ic6nele s6ntilor și pun6ndu-se in gr6m6di, se ardeau f6r6 crușare. Creștinii, cari se impotriveau poruncilor imp6r6teșci, p6zind cu t6rie poruncile biseric6șci, și nu voiau s6 nimic6sc6 ic6nele. s6 prigoniau cu urgie ne mai pomenit6. Peste 100 de ani a durat lupta impotriva ic6nelor, p6n6 ce in urm6 totuși a biruit adev6rul. Dup6 m6rtea imp6rașilor Michail II. și Teofil a st6p6nit acec6 in țera grec6c6 in numele fiului celui mic, imp6r6tesa Teodora, care cu ajutoriul patriarhului Metodiu, ce suferise mult pentru ic6ne, adun6 in Constantinopole in anul 842 un sobor, cari int6ri serb6toareșce hot6ririle soborului II. din Nicea, ca s6ntelor ic6ne li-se cuvine cinste și inchinare, c6 noi cinstind ic6nele d6m cinste lui D-6eu și s6ntilor, cari sunt zugr6viți pe ic6ne. In urma hot6ririi luate la sobor se aduser6 in dumineca I. a marelui post din anul 842 ic6nele cu mult6 serbare la biserica cea mare, fiind de faț6 și imp6r6tesa. fiul ei și patriarhul Metodiu, și se așed6r6 la locurile lor de mai nainte. — Astfeliu s'a os6ndit inv6t6tura cea rea a ereticilor, adec6 a protivnicilor credinței celei adev6rate, 6r6 inv6t6tura cea dr6pt6 a lipașilor adev6rați ai lui Christos eșind biruit6re, s'a int6rit cum se cuvine pentru luptele viit6re.

Dumineca de ast6di se chiam6 așadar6 „dumineca ortodoxiei sau a pravoslaviei,“ pentru-c6 as-

tădi, făcând biserica pomenirea întemplierii de care v'am amintit, serbăză cu bucurie biruința dreptmăritorilor asupra ereticilor, biruința dreptei credințe asupra celei rătăcite, îndemnându-ne cu acesta, a ne lupta pururea pentru credința noastră pravoslavnică, a o mărturisi cu cuvântul și cu fapte totdeauna ér cu deosebire acuma când ne aflăm în postul cel mare, timpul pregătirii sufletesci.

Tălcuindu-vé cu puține cuvinte însemnătate serbătorii de astăzi, voi să trec acuma éráși la învățătura despre locașul dumnezeesc. Ați audít dumineca trecută, care e partea dintâiu a bisericei, ce menire și ce însemnătate are ea, întărindu-vi sufletul cu multe învățături frumoșe. Să intrăm acum în partea a doua a bisericei, în naie, corabie sau naos, și să o privim mai de aproape, cum arată și ce lucruri sante se află în ea. De óre-ce despre partea acésta sunt multe de đis, voi să-mi împărțesc materia, vorbindu-vi astăzi numai cât despre forma, numele însemnătatea năii și despre podoba păreților ei, despre s. icóne. — Binevoíți a mă asculta cu tótă luarea aminte.

Naosul, naia sau corabia este acea parte a bisericei ce se întinde dela tindă, sau unde nu-i tindă, dela ușa cea mare, prin care e intră în biserică, până la iconostas sau catapetésma. Din tindă să intră în naos prin ușile numite „frumoșe“ sau „ale preoților“. Ele să numesc „frumoșe“, căci după pilda bisericei vechi ar trebui să fie făcute din lemnul cel mai bun sau din aramă frumoșă și împodobite cu icóne mărețe, cioplite de lemn sau vérsate de aramă. Érá „ale preoților“ să numesc, pentru că în vechime intrau prin ele numai cât preoții, pe când credincioșii intrau în biserică pe ușele lăturale, și anume bărbații pe ușa din drépta, érá femeile pe cea din sténga. Ușele ace đuc în naos inchipuesc pre însu-și Isus Christos, carele đice de sine: Eu sunt ușa; prin mine de va intra cine-va se va mântui, și va intra și va eși și va afla pășune¹⁾ Ele ni aduc aminte de învățătura d-đească, că numai prin Isus ne putem mântui, că numai El unicul ne póte scăpa de piere, dară numai atunci, când ni vom închide ușele minții și ale inimei noastre de tóte cele rele, când intrând în biserică vom depărta tóte grijele și gândurile lumesci, fiindu-ni aminte numai de prémărirea lui D-đeu și de mântuirea sufletului nostru.

Naia de obicei e împărțită în două părți: în chor sau soleă și în naie proprie. — Chorul sau solea este locul ceva mai înălțat înaintea iconostasului, unde sunt aședate șfesnicile cele mari și cam de rând și stranele dascălilor. El se numeșce chor, pentru că aicea se adună la un loc cântăreții, érá soleă — ce însemnă scaun, — pentru că în vechime în locul acesta se afla scaunul sau tronul împărătesc. Locul acesta e de lipsă în biserică, pentru

ca mulțimea poporului să nu se apropie prea tare de iconostas și preoții cu diaconii să póta eși fără împedecare din altariu în naos și intra din naos în altariu. — Naia proprie este locul aședat mai jos, unde stau credincioșii. El în vechime, fiind împărțit de-alungul, avea de obicei 3 părți, și anume naosul de mijloc și două naosuri lăturale, tustrele despărțite cu colonne sau stâlpi. Naosul din partea dréptă, despre miază-đi, ca mai însemnat, era hotărít pentru bărbați, érá cel din partea sténgă pentru femei. Despărțirea acésta între bărbați și femei era de lipsă, pentru că în biserica veche făcea o parte a liturgiei și sărutarea sántă; credincioșii a-decă se sărutau pe timpul liturgiei unii pe alții. Ca sărutarea acésta să se facă „după cuviință și rânduélă“²⁾ prescriu acuma aședămintele apostolice, ca în biserică „de o parte să șađă bărbații în tótă liniștea și rânduéla și deosebi să șađă și femeile și să tacă“. ³⁾ Astăzi naosul în cele mai multe biserici e împărțit de-acurmezișul și numai cât în 2 părți, în spațiul mai mare sub bolta cea mare, locul de stătut pentru bărbați, și în unul mic, în fundul bisericei, de obicei fără boltă, locul de stătut pentru femei. În multe biserici dăm în naie de locuri de stătut înălțate, cari acolo unde biserica are năi pe de lături sunt făcute de asupra acestora și a părții din fund al năii mijlocie, érá acolo unde biserica e despărțită de-acurmezișul în două părți, numai de asupra părții menite pentru femei și anume și fundul ei. Și locul acesta din urmă se numeșce chor, pentru că aicea adeseori chorul cântăreților măreșce pre Domnul cu cântări bisericești.

Ce se atinde de forma năii, cum ni se înfățișézá ea în întregul său, apoi în cele mai multe bisericii au năile — ca și tótă biserica — forma pătrunghiului lungăreț. Forma acésta ni inchipuesce adevérul, că la biserică sunt chiámate tóte popórele din tótă lumea, care îndatinăm a o împărți în patru părți. Naia în patru unghiuri ne învață, că Christos a murit pentru toți ómenii și că el voiesce că toți ómenii să se facă părtași de darurile ce ni le-a adus. Câte odată are naia forma crucii, avénd păreții despre miază-đi și miază-nópte la mijloc nișce boltituri, cari în împreunarea lor formézá brațul cel curmeziș al crucii. Cu forma crucii naia ni aduce aminte de adevérul, că crucea e temeliea mântuirii noastre și că ru e sub sóre alt nime, decât numai numele restignitul Christos, pe care ne putem mântui.

Cum ați audít, partea a doua a bisericei se numeșce „corabie, naie sau naos.“ De unde óre s'a luat numele acesta? Écă, de unde! Biserica acuma în timpurile cele vechi se aseména cu naia, care înnotând pe mare e bătută de fortuni și valuri și nu-

¹⁾ Ioan 10, 9.

²⁾ I. Cor. 14, 40.

³⁾ Const. ap. L. II. c. 57.

mai cu ajutorul cârmaciului iscusit ajunge la limanul dorit. Icóna acésta se potrivește ales de bine pentru biserica lui Christos. Marea, pe care înnotă naia, e lumea; valurile și fortunele sunt feliurii dușmani ai bisericeii, cari se scólă împotriva ei, voind să o nimicéscă: érá puternicul și iscusitul cârmaciu, care feresce corabia de pierdare, conducând pre toți cei ce se află în ea la limanul sigur, la împărăția cea ceréscă, este însuși Isus Christos, capul bisericeii sale. Écă, cât de frumos infățișéază s. Ioan Gură-deaur biserica sub icóna năii. El dîce: „Fiind cârmuită de cârma credinței, ea înnotă în curs liniștit pe marea lumii acesteia, având cârmaciu pre însuși D-șeu, vislași pre ângeri, purtând cetele tuturor sântilor și având în mijloc catargul mântuirii, sânta cruce, de care sunt aninate vântrele credinței evanghelice, umflate de suflarea Duchului sânt; fiind astfel condusă la limanul raiului, la siguritatea odichnei vecinice.“⁴⁾ — Corabia bisericeii, iubiților, este locul, unde credincioșii se adună la făcut serviciul d-șeesc. Aici caută ei ajutoriu împotriva dușmanilor mântuirii lor, carii îi încunjură din tóte părțile, căutând să-i piardă; aici primesc ei mijlocele mântuirii, fără de cari în veci s'ar pierde. Ca atunci, când Domnul cu potopul a stins pre toți ómenii de pe fața pământului pentru păcatele lor, numai aceia au scăpat de mórte, cari erau în corabia lui Noe; așa și acuma numai aceia se pot mântui de mórtea vecinică, cari se află în corabia cârmuită de Isus Christos, cari sunt mēdulari ai bisericeii lui adevérate. Lumea acésta e pentru noi țéră străină, din care numai decât trebuie să eșim, căutând a intra în patria noastră cea adevérată, în împărăția ceriurilor. De patria acésta însă ne despărtesce marea cea largă și viforósă a patimelor păcătoșe, de cari lumea e plină. De óre-ce marea acésta nime nu o póte trece cu puterile sale proprie, noi însă numai decât trebuie să o trecem ca să putem intra în țera fericirii vecinice; pentru aceea ni-a dat Isus Christos biserica ca cea corabie, care pre toți, cari se află în ea, îi duce pe marea lumii acesteia în linisce și siguritate la limanul raiului, la patria cea ceréscă. Din pricina acésta se numesce partea a doua a bisericeii, unde ne adunăm la făcut rugăciuni, corabie, naie sau naos.

Cât despre însemnătatea părții a doua a bisericeii, apoi acésta se face vederată chiar din numele, ce i-se dá ei. Ea închipuesce corabia lui Isus, care plutind pe valurile lumii acesteia ne duce la patria noastră cea adevérată. Ca să intrăm însă în patria acésta e de lipsă, ca să ne purtăm așa, cum cere cârmaciul corăbiei, cum cere Isus Christos. Și óre ce cere el dela noi? Înainte de tóte credință viie și neclintită, căci fără credință nu e cu putință a se apropia de Domnul. De acésta a noastră dătorie, de a avé pururea credință viie și neclintită, ni aduce aminte naia bisericeii. Căci ce alta de nu credință au

făgăduit în numele nostru nașii, părinții noștri duchovnicesci, atunci, când ne-au dus întâiași dată la biserica? Lépădându-ne în pridvor de satana și de tóte lucrurile lui și făgăduind sərbătorește a slujf lui Christos și a crede în El, am fost duși în naia bisericeii, unde primind darul Duchului sânt, am luat asupra-ne datoria, a ținé necurmat legea lui Christos, a nu lăsa nici când să între în inimile noastre îndoiala, credința cea slabă sau póte chiar necredința. Naia bisericeii ar trebui așadară să-i îndemne pre toți la credință viie și neclintită, la plinirea făgăduinței date la botez, la o vieță sântă și plăcută Domnului.

Păreții naosului se împodobesc de obicei cu s. icóne. Fiind icónele o podóbă însemnată a năii, voi la urma cuvântării mele să vorbesc despre ele cu atâta mai vertos de óre-ce sərbătorește de astădi mă îndemnă așa dîcând la acésta. Intrebuintarea icónelor — cum ați auđit chiar astădi — se află în biserica din timpurile străvechi. Acuma Vasile cel mare, carele a trăit în veacul IV. d. Chr., dîce de ele: „Icónele sântilor le cinstesc fórte și le sárut, de óre-ce acésta e predat dela apostoli și nu e oprit, dimpotrivă aceste icóne se află în tóte bisericile noastre“⁵⁾ Érá la contimpureanul s. Vasile, la s. Grigoriu din Nyssa, cetim: „Dacă vine cineva într'o biserica e numai decât atras de frumșetea privescei, vedând cum zugravul, infățișând podoba iscusinței sale pe icónă, a zugrăvit faptele mari ale mucenicului, tária și chinurile lui, chipurile cele urite ale tiranilor, muncile și sfișitul cel fericit al luptătorului, și chipul omenesc al lui Christos, judecătorului luptei. Zugrăvind tóte cu iscusință ca într'o carte, ni-a arêtat lámurit luptele mucenicului, împodobind biserica asemenea unui fênaș frumos.“⁶⁾ — Icónele se intrebuintéază așadară mai ântâi pentru înfrumșetarea bisericeii chiar diu cauza, că păretele împodobit cu icóne produce în cela ce-l privesce o plăcere mai mare decât păretele fără de icóne, apoi mai ales pentru aceea, ca prin infățișările lor să ne îndemne la mulțamită cătră D-șeu și la vieța evlaviosă și bineplăcută Domnului.

Precum sciți, infățișéază icónele sau pre D-șeu și lucrările lui în scopul mântuirii noastre sau pre sântii lui D-șeu. Icónele cele dintâi destéptă în noi zelul pentru preamărirea lui D-șeu, trezesc în inimile noastre simțimântul de mulțamită cătră D-șeu, pentru binefacerile lui cele multe revérsate asupra noastră. Privind icónele acesteia, noi ni aducem aminte de datoria noastră, de a prémări pururea pre D-șeu, de a-i mulțami din tot sufletul și din tot cugetul nostru pentru dragostea lui cea nemărginită față cu neamul omenesc.

Al doilea fel de icóne infățișéază pre sântii lui D-șeu, adecă pre acei frați de ai noștri, cari, având

⁵⁾ epist. 205 ad Iulianum.

⁶⁾ Oratio laudatoria S. et. M. Martyris Theodori.

⁴⁾ Ioan Chrisostom. omil. 23 la Mat.

voie tare și ducând o viață fără prihană, sunt acuma prēmăriți, avēnd parte de vederea lui D-șeu. Óre de cari gânduri, de cari simțiri trebuie să se umple inimile noastre la privirea icónelor, cari înfățișeză pre sântii lui D-șeu? De bună samă că de acelea, cari aprind în noi dorul fierbinte de a dobândi aceeași fericire, care au dobândit-o ei. Dară dorul singur nu ne pôte mântui, noi trebuie să-l dăm la ivelă prin faptele noastre, trebuie să ducem o viață cum au dus-o sântii lui D-șeu. — Privind icónele lor să ni propunem așadară tare și vērtos a-i urma pre sântii în viața noastră, a ne îndeletnici în virtuțile lor, prinind pururea numai cele bune. Îndeosebi icónele apostolilor să ne îndemne, a le urma în zelul lor pentru vestirea și lățirea credinței lu Christos; icónele mucenicilor să ne înduplece a le urma în dragostea lor cătră D-șeu și în tăria și statornicia credinței lor; icónele sântilor mărturisitori și ierarchi să producă în noi voie tare, a li urma în mărturisire fără frică a credinței lui Christos și în zelul pentru mântuirea sufletescă a aprópelui; icónele cuvioșilor moncahi și pustnici să ne îndemne, a li urma lor în înfrânarea pntelor trupesci și sufletesci și în înălțarea rugăciunilor fierbinți cătră Domnul; în urmă icónele prea cuvioșelor femei și sântelor feciore să ni fie un îndemn puternic, a li urma în curăția și nevinovăția inimei lor și în plinirea zelósă a faptelor îndurării trupești și sufletesci.

Écă ce gânduri trebuie să deștepte în noi icónele șanților. Ele sunt nisce cărți deschise pentru toți și pricepute de toți, scrise nu cu litere ci cu însuși chipul și lucrul, înduplecându-ne adese ori mai mult, decât cărțile cele scrise, la făcut cele bune, la urmat virtuțile șanților. Cu deosebire pentru ómenii cei fără de carte icónele sunt de neprețuit, folos, căci ei deși nu sciu cartea pot ceti în ele, ca într'o carte mare, învățăturile și întēmplările cele sante avēdu-le pururea înaintea ochilor. Cu tot dreptul dice așadară s. Grigoriu Teologul: „Icónele sunt pentru cei neinvēțați ceea ce e cartea pentru cei invēțați.“ 7)

Pretcēnd astădi, iubitorilor, cu mintea noastră în partea a doua a bisericeii, am vēdut ce formă are partea acésta și cum se împărtesce ea. Forma ei e sau a pătrunghiului lungăreț ce însamnă, că la biserică sunt chiesmate tóte popórele din tótă lumea, sau a crucii, ce ni aduce aminte, că crucea e temelia mântuirii noastre. Partea a doua a bisericeii sau naia se împărtesce în chor și în naia proprie. Acésta din urmă éráși în locul de stătuț pentru bărbați sub bolta cea mare și în locul de stătuț pentru femei în fundul bisericeii. Chorul e de lipsă, pentru ca mulțimea poporului să nu se apropie prea tare de iconostas, érá locul de stătuț pentru femei, ca în biserică „tóte să se facă după cuviință și rondueală.“ In naie duc cum ați auđit, ușele cele frumóse, cari

inchipuesc pre Christos, ușa cea adevērată, prin care trobue să intrăm, dacă voim să ne mântuim. Noi vom putē intra însă prin ușa acésta numai atunci, dacă vom inchide ușele minții și ale inimii noastre de tóte grijile lumesci și de tóte pécatele. — Ați mai auđit, că partea a doua a bisericeii se numesce „corabie, naie sau naos,“ pentru că biserică, avēdu-și prototipul în corabia lui Noe, chiar din vechime se înfățișă sub icóna năii cărmuite de Isus. Cum pe timpul lui Noe numai aceia au scăpat de peire, cari erau în corabie, așa scapă și acuma de peirea vecinică numai aceia, cari se adună în corabia cărmuită de Isus, cari sunt mēdulari ai bisericeii lui. Naia bisericeii ni aduce așadară aminte de dătoria noastră, de a ne aduna regulat la biserică, de a fi mēdulari vrednici ai bisericeii, păzind cu tărie credința lui Christos și plinind pururea fapte corespuńdētoare credinței. Băgați bine învățăturile acestea în mintea și inima vóstră, și ele de bună samă vē vor umplē de frica lui D-șeu, arētându-vi pururea, cum aveți să vē purtați în casa Domnului, ca să-i fiți bineplăcuți. — In urmă ați auđit, că păreții năii se împodobesc cu s. icóne, cari servesc nu numai pentru înfrumșetarea bisericeii, ci mai vērtos pentru învățătură. Ele sunt pentru noi o carte deschisă, din care putem învăța mult, dacă privim numai cu luare aminte la aceea, ce icónele ni înfățișeză. Aducēdu-ni icónele mult folos sufletesc noi ne inchinăm lor, adecă le sārutăm, li facem tāmiiare și punem în cinstea lor lumine la ele. Tóte acestea însă le facem, nu ca și când ne-am inchina la însași icóna, ci noi ne inchinăm la chipul, ce-l înfățișeză icóna. „Cinstea icónei“ dice părinții soborului II. din Nicea „trece la chipul cel dintâi și cel ce i-se inchină icónei, se inchină întru ea persónei, ce o înfățișeză.“ 8)

Fraților! Fiecare lucru din biserică are însemnătatea sa; tot ce vedeți aici ni vestesce ore-care învățătură. Pentru aceea cunoscēnd astădi însemnătatea părții a doua a bisericeii, a năii, și a icónelor ce o împodobesc, precum și învățătura ce purcede din însemnătatea acésta pentru viața noastră, să ne bucurăm, că ne putem aduna în acest loc sânt, păstrând pururea învățăturile ce le auđim aici și indreptându-ni viața după ele, ca să ne învrednicim odinióră a sta și în locul mării vecinice, Amin.

Dr. Teodor Tarnavschi.

D I V E R S E.

* *La esamenul de calificățune învățătoréscă* ținut în 11/23 Februaru a. c. s'au însinuat 17 învățători substituți. Dintre acestia 3 nu s'au prezentat la esamen, 4 au prestat esamenul cu succes, 2 au fost avisați a repeți esamenul din câte două obiecte de învățământ, ér ceialați au fost avisați a-se presenta la prosima întrunire a comisiunii. De astă dată s'au prezentat la esamen învățători substituți, cari au absolvat

7) epist. 10.

8) Bct. VII.

cursurile preparandiale în anii de mai înainte și au fost aplicați din necesitate ca învățatori substituiți. Preparanții, cari au absolvat în cei doi ani scolastici din urmă au depus toți examenul de calificare învățătorească la timp, și anume imediat după absolvirea cursului al patrulea preparandial.

* **Bibliografie.** A apărut de sub tipar: „Liturgia s-tului Ioan Chrisostom“ compusă în terțet pentru școlari de Ioan Vidu. Prețul unui exemplar este 3 fl. și se poate procura dela toate librăriile române din patrie.

* **Antim, patriarhul din Constantinopol** a abdis dela postul său de patriarh ecumenic. Pórta a primit abdicarea și a denumit de locuitor pe Constantin, episcopul Efesului.

* **Predarea diplomei de doctor de onóre în s. teologie.** În 31 Ianuar 1896, adevă în presera de ziua s. Vasilie, întreg senatul academic al universității Francisco-Iosefine din Cernăuți ai căror membri erau investiți cu insigniile academice și precedați fiind de pedelii tuturor facultăților s'au prezent în această și în locuința Înalt P. C. Sale, d-lui, archimandrit-mitrofor Vladimir Vasile de Repta și i-au predat cu o avorbire foarte marcantă din partea rectorului magnific următoarea diplomă: „Nos rector el alma Francisco-Iosephina universitas Czernoviensis lecturis saluten! Cum caesarea ac regia Maiestas pro summa clementia sua anno 1896 die 16. mensis Novembris statuerit et per decretum incliti caesareo-regii ministerii cultus et publicae eruditionis die 21. ejusdem mensis annique facto et numero 28.694 notatum benevolentissime significari iusserit, concedere se, ut in huius almae universitatis facultate theologica graeco-orientali doctoris dignitas et nomen conferatur in reverendissimum et aplissimum virum Basilium Vladimirus de Repta archidioecesis gr. or. bucovinensis archimandritam consistorialem, studii biblici n. f. in universitate Czernoviensi professorem honorarium, anno 1878/9, 1885/6, 1888/9, et 1893/4 facultatis theologicae decanum, anno 1883/4 universitatis rectorem magnificum: nos augustissimam veniam animo gratissimo amplexi virum reverendissimum et amplissimum, quem supra diximus, eruditione theologica conspicuum, de religione, litteris, humanitate praeclare meritum pro muneris nostri auctoritate officioque honoris testificandi causa s. s. theologiae doctorem creamus et creatum renuntiamus, tribuentes ei omnia iura et privilegia, quae hunc gradum academicum consequuntur. In cuius rei fidem diploma universitatis sigillo consignatum et manu nostra subscriptum ei tradendum curavimus. Datum Czernovitiis anno MDCCCXCVI die XXXI mensis Decembris. Dr. Iulius eques Roschmann-Hörburg, h. t. rector magnificus; Eusebius Popowicz, h. t. prorector; Isidor eques Onciui, h. t. decanus fac. theol.; Dr. Aemilianus Wojucki, h. t. prodecanus; Constantin Popowicz, h. t. senator; Dr. Friedrich Kleinwächter, h. t. decanus fac. jurid; Dr. Carolus Hiller, h. t. prodecanus; Dr. Alfred Halban, h. t. senator; Dr. Rudolf Scharizer, h. t.

decanus fac. phil.; Dr. Ottokar Tumlirz, h. t. prodecanus; Dr. Ferdinand Zieglauer-Blumenthal, h. t. senator.“

* **Poporațiunea Europei.** În anul 1885 Europa avuse 337.5 milioane de locuitori, érá, în 1895 aproape cu 30 milioane mai mulți. Din acestea 367 milioane s'au venit pe Rusia 97.807,000, pe Germania 53.000,000, pe Austro-Ungaria 41.385,000 pe Marea Britanie 39.134000, pe Franția 38.343,000, pe Italia 30.913,000, pe Spania 17.560,000, pe Belgia 6.342,000, pe Turcia 5.600,000, pe Portugalia 5.102,000, pe România 5.038,000, pe Suedia 4.837,000, pe Holanda 4.796,000, pe Bulgaria 3.310,000, pe Elveția 2.921,000, pe Sêrbia 2.283,000, pe Grecia 2.187,000, pe Danemarca 2.172,000, pe Norvegia 1.989.000.

* **Legea** repausului de Duminecă în România s'a votat în ședința din 20 Faur st. a Senatului cu 40 bile albe contra 12 negre. — În aceeaș sêrá, după ce s'a aflat rezultatul votului Senatului, prin care s'a admis legea repausului duminecal, funcționarii comerciali din Bucuresci s'au intrunit la sediul societăței, de unde au pornit în corpore cântând marșul „Deșteptă-te Române,“ la locuințele d-lor senatori, cari au susținut legea.

* **Himen.** Domnul Ioan Frățila, propr. în Agriș, ș'a incredințat de fiitoare soție pe d-șóra Marta fiica lui Nica Barna din Covăsinț. — Felicitările noastre!

* **Himen.** D-nul Ioan Cosma, învăț. în Bohani, ș'a incredințat de fiitoare soție pe d-șóra Alecsandra Țiuera din Buteni. — Felicitările noastre!

* **Sesiunea** ordinară a Academiei române se deschide la 1 Martie a. c. Sesiunea va dura 3 săptămâni.

Convocare!

Reuniunea învățătorească gr. or. română din tractul Ienopoliei și va ține procsima ședință în Ienopolea (Boroșineu) la 19 Faur (3 Martie a. c.) în școla diu loc, pe lângă următorii

Program:

1. Participarea în corpore la chemarea Duhului Sft. în biseria la 9 h. a. m.
2. Participarea la prelegerea practică dela școla inv. Romul Bortoșiu.
3. Autenticarea protocolului ședinței trecute.
4. Cuvânt de deschidere prin preside.
5. Critică și observări la prelegere.
6. Disertațiunea inv. Demetriu Nădăban despre „Istoria limbei și a literaturii române“.
7. Referentul R. Popoviciu ceteseu ruportul comisiei censurătoare, asupra „Regulamentului pentru organizarea învățământului în școlele populare“.
8. Alegerea unei comisii pentru criticarea operatelor incurse, la dobândirea premiului de 5 corone; propus în ședința trecută din Berechtiu.

9. Incasarea temelor din Religione distribuite fie-căruia spre desvoltare.

10. Incasarea tacselor dela membrii reuniunii.

11. Lămuriri asupra lucrărilor din ședința straoardinară.

12. Propuneri și interpelări.

13. Staverirea locului ședinței viitoare.

14. Incheiere prin preside.

Zarand, la 25 Febr. n. 1897.

Aurel Iancu, m. p.
preside.

CONCURSE.

Să escrie concurs pentru parochia primă din **San-Nicolaul-Roman**, cu termin de alegere **6 April (25 Martie) 1897.**

Emolumintele împreunate cu acesta parochiă sunt : 1) Jumătate din pământul de 46⁶⁶³/₁₆₀₀ jugere, cuprins în 15 locuri, cuartir liber în preț de 400 fl. ; 2) jumătate din birul ce se va aduna din ambele parochii prin epitropia parochială, parte grâu, orz, cucuruz în preț de 200 fl. ; 3) jumătate din stolele din ambele parochii în preț 240 fl.

Să observă că alegândul va suporta toate sarcinile publice, și până se va îndeplini a doua parochie va fi îndatorat a administra și cea parochie numai pentru stolele din acea parochie.

Recurenții să trimită recursese ajustate conform regulamentului §. 15 lit. a) pentru parochie de clasa I., adresate comitetului parochial din San-Nicolaul Roman, subscrisului protopresbiter în Méhkerék u. p. Sarkad (Bihar) până în 17/29 Martiu a. c., cu atât mai vârtos că cele intrate după acest termin nu se vor lua în considerațiune, ér conform §. 18. din regulament să se presinteze în s. biserică din San-Nicolaul-Roman, pentru a-și arăta desteritatea în cele ceremoniale și oratorie.

San-Nicolaul-Roman, 15/27 Ianuaru 1897.

Comitetul parochial.

În conțelegere cu : **NICOLAE ROCSIN**, m. p. protopresbiter.

—□—

Pentru ocuparea postului de învățator dela școla primă de băeți din **Toracul-mic**, prin acesta să escrie concurs cu termin de alegere în **30 de zile** dela prima publicare, salariul să va plăti din cultus în rate lunari.

Emolumintele anuali împreunate cu acest post sunt : a) în bani 220 fl. v. a. ; b) 48 fl. pentru încăldământ din care se va încălzi și școla ; c) 15 fl. pentru conferințele învățătorești dacă va lua parte ; d) 10 fl. pentru curatorat ; e) 20 chible de grâu ; f) 32 fl. pentru 1 jugăr de pământ ; g) 40 fl. pentru cuartir și 400⁰ grădină estravilană.

Concurenții au să-și substernă recursese provădute cu toate documentele prescrite de legea școlastică, la Preonoratul Domn protopresbiter Paul Miulescu în N.-Komlos, comitatul Torontal, până la incheierea concursului, și a să presenta în atare Duminecă ori sârbătore în s-ta biserică spre a-și arăta desteritatea în cântările bisericesci, având alesul învățator a îndeplini și funcțiunea de cantor.

Să notifică, că alesul dacă va fi capace și va conduce corul vocal în cuartet esistent, va căpăta din cassa s-toi biserici una remunerațiune anuală de 30 fl. v. a. și din toate venitele corului jumătate.

Din ședința comitetului parochial din **Toracul-mic**, ținută la 26 Ianuar 1897.

V. Domșa, m. p.
președinte.

Petru Mihaiu, m. p.
inv. ca notariu al com. par.

În conțelegere cu mine : **PAUL MIULESCU**, m. p. protopresbiter, înșpector școlar.

—□—

Pentru vacanta parochie de clasa III-a **Dusesti** — în protopresbiteratul Beiușului — conform decisiunii Venerabilului Consistoriu oradan de dto 9/21 Dec. a. t. 1896. Nr. 1577. B., prin acesta să escrie concurs cu termin de alegere pe ziua de **16/28 Martie a. c.**

Dotatiunea alegândului preot constă din urma : 1) Pământul parochial de 16 holde, cu un venit curat de 160 fl. ; 2) din înmormentări mari și mici un venit de 40 fl. ; 3) din 131 zile de lucru cu mâna, un venit 39 fl. ; 4) din cununii, masluri, festanii, și alte accidentii 40 fl. ; 5) din grădina, și casa parochială un venit de 40 fl. ; 6) dela 131 case 17 cub. de bucate bir, socotit tot cubulul în 5 fl. un venit de 85 fl., de tot 404 fl. 30 cr.

Doritorii de a ocupa acesta parochie se poftesc, că : recursese lor ajustate conform dispusețiunilor legale, și adresate comitetului parochial din Dusesti — se le înaintește subscrisului protopresbiter în Robogány — până la terminul susindicat ; érá până la terminul alegerii respectivii recurenți se îndreptătesc a-se poté presenta la s. biserică din Dusesti — în atare Duminecă spre a-și arăta desteritatea în cele rituale și respective în oratoria bisericescă.

Rabagani, 5/17 Februar'e 1897.

ELIA MOGA, m. p. protopresbiterul Beiușului.

—□—

—□—

Conform înaltei dispusețiuni consistoriale din 15 Ianuaru 1897 Nr. 87. B. pentru îndeplinirea capelaniei temporale, pe lângă emeritul paroch **Simion Andron** din **Sarafola**, să escrie prin acesta concurs cu termin de alegere de **30 de zile** dela prima publicare în organul diecesan „Biserica și Școla.”

Parochia fiind de clasa I-a dela recurenți se cere cualificațiunea prescristă în §. 15. l. a) alesul capelan să va bucura, cât timp va fi parochul în viață, de jumătate sesiune parochială și jumătate a tuturor beneficiilor parochiale. având a solvi toate dările ce ar cădea pe partea lui.

Recurenții au să-și înainteze recursese lor Préonoratului Domn Paul Miulescu protopresbiter în B.-Comloș, și să se presenteze în sânta biserică din Sarafola — cu observarea §-lui 18 din regulamentul pentru parochii — spre a-și arăta desteritatea omiletică și rituală.

Sarafola, în 29 Ianuaru 1897.

Pentru comitetul parochial :

Stefan Chitá, m. p.
presidele comitetului parochial.

Simion Andron, m. p.
notariul comitet. parochial.

În conțelegere cu mine : **PAUL MIULESCU**, m. p. protopresbiterul tractual.

—□—